

Recenzja Pracy doktorskiej lek. Med. Moniki Heisig pt.: „Aspekty kliniczne i genetyczne świądu“ – na podstawie cyklu publikacji powiązanych tematycznie:

1. Monika Heisig, Łukasz Łaczmański, Adam Reich, Felicja Lwow, Jacek C. Szepietowski: Uremic pruritus is not associated with endocannabinoid receptor 1 gene polymorphisms. *BioMed Research International*, 2016; doi: 10.1155/2016/3567527 (IF2014: 1.579, Pkt.MNiSW/KBN: 20.0)
2. Monika Heisig, Adam Reich, Jacek C. Szepietowski: Is uremic pruritus still an important clinical problem in maintenance hemodialysis patients? *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology (JEADV)* 2015; doi: 10.1111/jdv.13524 (IF2014: 2.826, Pkt.MNiSW/KBN: 35.0)
3. Monika Heisig, Adam Reich, Jacek C. Szepietowski: Alexithymia in uraemic pruritus. *Acta Dermato-Venereologica* 2015; doi: 10.2340/00015555-2317 (IF2014: 3.720, Pkt.MNiSW/KBN: 40.0)

Lek. Med. Monika Heisig jest lekarzem rezydentem w trakcie specjalizacji z dermatologii i wenerologii. Staż specjalizacyjny odbywa w Katedrze i Klinice Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Już w okresie studiów wykazywała aktywność naukową, którą kontynuuje podczas odbywania specjalizacji, o czym świadczą liczne nagrody, stypendia, a przede wszystkim dorobek naukowy. Lek. M. Heisig jest autorem lub współautorem, z wyłączeniem prac włączonych w przewod doktorski, 7 prac pełnotekstowych, mających IF 6,92 i 107 punktów MNiSW/KBN oraz 20 doniesień zjazdowych.

Poddany do recenzji cykl publikacji ma wysoki IF – 8,125, liczba punktów MNiSW wynosi 95.

Świąd mocznicowy jest często spotykanym zagadnieniem w praktyce lekarskiej, jego patomechanizm rozwoju nie jest całkowicie poznany. Pacjenci cierpiący na tę jednostkę chorobową sprawiają wiele problemów terapeutycznych, stąd lepsze poznanie patogenezы może w przyszłości doprowadzić do skuteczniejszego postępowania medycznego. Chorzy z przewlekłą niewydolnością nerek zgłaszający uporczywy świąd skóry mają istotnie upośledzoną jakość życia, zaburzenia snu, często chorują dodatkowo na depresję. Stąd niezwykle cenne wydaje się podejmowanie przez naukowców badań dążących do lepszego zrozumienia zagadnienia, poznania szlaków patogenetycznych. Lek. Monika Heisig wpisała się doskonale w ten nurt naukowy i podjęła trud przeprowadzenia badań naukowych właśnie w tej grupie chorych.

W pracy pt.: „Uremic pruritus is not associated with endocannabinoid receptor 1 gene polymorphisms” opublikowanej w *BioMed Research International* (IF2014: 1.579, Pkt.MNiSW/KBN: 20.0) podjęła się określenia podłoża genetycznego świądu mocznicowego. Postanowiła zbadać to zagadnienie w odniesieniu do polimorfizmu genu kodującego receptor 1 endokannabinoidowy. Hipoteza naukowa opierała się na założeniu istnienia zależności pomiędzy systemem endokannabinoidalnym a patogenezą świądu. Autorka przeprowadziła pracę badawczą w grupie 159 hemodializowanych pacjentów i 150 osób stanowiących grupę kontrolną. Należy podkreślić, że ta liczba chorych pozwala na przeprowadzenie rzetelnej analizy genetycznej i umożliwia wyciągnięcie wyważonych wniosków. Analizowano 7 polimorfizmów w obrębie badanego genu. Uzyskane wyniki nie pozwoliły na określenie związku pomiędzy wariantami polimorficznymi genu CNR1 a rozwojem świądu mocznicowego. Podjęty temat jest ciekawy i innowacyjny, badania przeprowadzone zostały nowoczesną metodą, zastosowano odpowiednie metody statystyczne. Praca ze względu na swoje zalety poznawcze oraz podjętą tematykę, mimo braku pozytywnym wyników została opublikowana w recenzjowanym periodyku medycznym o zasięgu światowym.

Kolejną pracą wchodząca w skład przewodu doktorskiego jest publikacja w formie Listu do Redakcji: “Is uremic pruritus still an important clinical

problem in maintenance hemodialysis patients?” opublikowana w *JEADV* (IF2014: 2.826). *JEADV* jest oficjalnym periodykiem *European Academy of Dermatology and Venereology*, stąd też publikacja w tym czasopiśmie ma szeroki zasięg międzynarodowy i uznawana jest za opiniotwórczą. W pracy Autorzy przedstawiają wyniki badań oryginalnych dotyczących klinicznego znaczenia świądu mocznicowego. Badania przeprowadzili w grupie 171 chorych hemodializowanych. Określano u nich nasilenie świądu, jakość życia i problemy ze snem. Wydawałoby się, że jest to praca łatwa do zrealizowania, jednak odpowiedni dobór chorych, zebranie dużej grupy pacjentów nadaje jej wysoką rangę naukową. Przeprowadzone badania pozwoliły na wysunięcie Autorce ciekawej hipotezy badawczej, że w obecnych czasach, prawdopodobnie ze względu na nowocześniejsze techniki dializowania, świąd mocznicowy, mimo że występuje często, bo aż u około połowy pacjentów, ma stosunkowo łagodne nasilenie i nie stanowi już tak istotnego problemu, jak w poprzednich latach. Równocześnie Autorzy wykazali jedynie słabą zależność między nasileniem świądu a jakością życia i zaburzeniami snu. Obserwacje te wydają mi się jako praktykowi cenne i pozwalają na nieco inne, nowoczesne, spojrzenie kliniczne na występowanie świądu u pacjentów hemodilaizowanych.

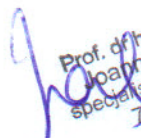
W kolejnej publikacji: „Alexithymia in uraemic pruritus” opublikowanej w *Acta Dermato-Venereologica* 2015 (IF2014: 3.720 , Pkt.MNiSW/KBN: 40.0) Autorka podejmuje się zbadania bardzo ciekawego zjawiska, w większości nie znanego w środowisku dermatologów, a mianowicie alyksytymii u chorych cierpiących na świąd mocznicowy. Aleksytymia oznacza brak słów dla emocji, popularnie nazywana jest emocjonalnym analfabetyzmem. Jest to też niezdolność do rozpoznawania i nazywania własnych emocji, rozumienia ich i komunikowania innym. Podjęcie tego tematu przez lek. M. Heisig świadczy o jej szerokich zainteresowaniach medycyną i próbie prowadzenia badań naukowych dążących do holistycznego spojrzenia na chorego. Lepsze zrozumienie emocji naszych pacjentów, rozpoznawanie innych niż wyłącznie dermatologiczne choroby ułatwia proces terapeutyczny. Obserwując negatywne zjawiska emocjonalne naprowadzić możemy chorych na skorzystanie z konsultacji lekarzy innych specjalistów, w tym psychiatrów,

być możemy ich nakłonić do udania się o pomoc do psychologów. Badanie Autorka przeprowadziła docelowo w grupie 48 chorych hemodializowanych nie skarżących się na świąd oraz u 42 chorych zgłaszających tę dolegliwość. Aleksytymia oceniana była przy pomocy kwestionariusza BVALQ-40. Analizując wyniki Autorka wykazała, że nie występują istotne różnice w tej skali pomiędzy chorymi zgłaszającymi świąd a pacjentami bez tego objawu, jednakże w grupie ze świądem występuje statystycznie niższa liczba punktów w domenie związanej z fantazjowaniem i wynik koreluje negatywnie z nasileniem świadu. Autorzy wyciągnęli interesujące wnioski, że skłonność do fantazjowania i marzeń jest formą radzenia sobie ze świądem, poprzez odciąganie uwagi pacjenta od tego zjawiska.

Uważam, że lek. Monika Heisig podjęła się w swoich pracach składających się na rozprawę doktorską ciekawego i trudnego tematu. Przeprowadziła nowatorskie i pionierskie badania dotyczące podłoża genetycznego i klinicznych aspektów świadu.

Podsumowując, oceniam cykl prac składający się na rozprawę doktorską lek. Moniki Heisig bardzo pozytywnie. Realizacja założonych przez Doktorantkę celów badawczych, poprawnie dobrane nowoczesne metody badawcze i analizy statystyczne, a także swobodne poruszanie się w zakresie patogenezy i obrazu klinicznego świadu mocznicowego wskazują, że lek. Monika Heisig jest osobą umiejącą prowadzić badania naukowe oraz wyciągać odpowiednie wnioski. O wartości prac świadczy ich publikacja w renomowanych, recenzjowanych czasopismach międzynarodowych posiadających znamieny wskaźnik wpływu. Rozprawa odpowiada warunkom ustanowionym w Ustawie o nadawaniu stopni i tytułów naukowych.

W związku z powyższym przedkładam Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie lek. Moniki Heisig do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Ze względu na nowoczesne ujęcie tematu i publikacje międzynarodowe wnioskuję o wyróżnienie pracy.

Prof. dr hab. n. med.
Joanna Narbutt
specjalista dermatolog
7625913